

Naadloos van AOC Oost naar Larenstein

Soepel doorstromen

Mbo'ers hebben vaak geen idee van de studiemethode op de hogeschool. En hbo-docenten realiseren zich de speciale kwaliteiten van mbo'ers niet. Zo bleek in Deventer. Wil je doorstromen verbeteren, dan liggen daar kansen. AOC Oost en Larenstein verdiepen zich nu in doorlopende leerlijnen.

V.l.n.r. Remco, Saskja, Ilse en Joost; alle vier doorgestroomd vanuit mbo. Remco: "Je moet hier direct aan de bak."

“J e wordt op de mas toch een beetje lui gemaakt”, zegt Remco, derdejaars varkenshouderij bij Larenstein in Deventer. Het gaat intussen goed met hem, maar aansluiting van mbo naar hbo blijft een aandachtspunt. Hoe versoe- pel je doorstromen? Wat zijn de mogelijkheden om mbo'ers goed voor te bereiden op studie aan de hogeschool?

Langzamerhand komen er meer voorbeelden. Voor iedere situatie een recept lijkt het wel. Zo zijn de sluis en de werkplaats twee mogelijke routes voor mbo'ers naar het hbo. Ze worden gepresenteerd tijdens een seminar in Deventer.

Het is dan vrijdagmiddag 19 maart. Veel Larenstein-studenten, of ze nu van het mbo komen, via 'de koninklijke route' van havo of vwo zijn ingestroomd of voor een bachelor- of mastertitel uit het buitenland komen, zitten nog achter de computer. Ze werken in groepjes, volgen college of spreken op de gang een studiegenoot aan. Docenten lopen de trap op. Daar, op de hoogste verdieping, is de bijeenkomst met AOC Oost.

Larenstein wil met dit aoc de doorstroming verbeteren. Een veertig docenten, opleidingscoördinatoren en stafmedewerkers, allemaal afkomstig van AOC Oost en van Larenstein, verdiepen zich in de problematiek. Welke moeilijkheden en obstakels ervaren mbo'ers op het hbo en hoe kunnen die worden aangepakt?

Noaste noabers

Drie jaar geleden begon een gezamenlijk project, vertelt Tinus Westerhof, centrale dienst van AOC Oost. "Er zijn immers veel van onze leerlingen die naar Larenstein gaan, maar het lukt ze niet altijd." Bovendien heeft de Commissie Boekhoudt in 2001 advies over optimale doorstroming uitgebracht aan de minister van OCW. Hoe kun je zorgen dat de aansluiting zo verloopt dat mbo'ers in minder dan vier jaar een succesvolle hbo-opleiding voltooien? "Het kwam op de politieke agenda."

De beide instellingen zijn vervolgens met impuls gelden hun project gestart. Ze hebben een stuurgroep en een projectgroep ingesteld. En ze keken aanvankelijk vooral naar een doorlopende leerlijn voor veehouderij. Vandaag is

FOTO: TON VAN DEN BORN

er uitwisseling en verbreding. Per vakgebied (land en water, voeding, tuinen akkerbouw of meer de ontwerprichting) kijken verwante docenten naar de mogelijkheden om doorstroom te versoepelen.

“We zitten als kennisinstellingen op gebied van het groen in dezelfde regio; dan is samenwerking heel belangrijk”, vervolgt Westerhof. “Als noaste nabers.”

Min of meer in dezelfde regio is ook Roel van Asselt actief. Hij is een van de managers van Lica, informatiepunt voor aansluiting van havo en vwo naar het hbo, en werd ruim een half jaar geleden bij Saxion Hogescholen geïnstalleerd als lector ‘instroommanagement en aansluiting’. Bovendien is hij secretaris van LinX, een bestuurlijk platform dat aansluiting in onderwijs wil bevorderen.

FOTO: TON VAN DEN BORN

▲ Docenten van AOC Oost en Larenstein verdiepen zich in de mogelijkheden voor doorlopende leerlijnen per vakrichting

Verborgен talent

Kwalificatiewinst en emancipatie van het beroepsonderwijs. Dat zijn volgens hem de “trendwoorden” waarmee politiek het stimuleren van de beroepskolom vmbo-mbo-hbo wordt gelegitimeerd. Van Asselt schat dat via deze route zo een op de tien van de vmbo-leerlingen uiteindelijk het hbo haalt. “Te weinig, vindt de overheid. Er is veel verborgen talent. Er is nog veel te winnen.”

Die winst op het gebied van aansluiting is volgens hem onder meer te halen via de didactiek, via de praktijkcomponent en in competentiediscussies. “Wat competenties betreft zie je vooralsnog geen correlatie in mbo en hbo. Ze gebruiken beide hun eigen begripkaders.”

“Veel hbo-docenten weten eigenlijk niet wat mbo’ers weten,” vervolgt hij. Ze realiseren zich niet dat er in het mbo eerder theorie uit praktijkervaringen wordt gehaald, terwijl het hbo heel anders werkt: problemen uit de praktijk worden er getoetst in de theorie. “Ze dienen zich te verdiepen in kwaliteit en kenmerken van de instroom.”

Klaas Jellema vertelt wat die kwaliteit en kenmerken worden, voorzover dat de instroom vanuit de aoc’s betreft. De competentiegerichte kwalificatiestructuur komt eraan, is zijn boodschap. Dat betekent dat leerlingen bepalen wat ze leren in plaats van dat ze dat wordt opgelegd. Bovendien worden ze beoordeeld op relevante zaken. Niet

de vraag bijvoorbeeld of ze kunnen rekenen, de kassa kunnen bedienen en communiceren is van belang, maar de vraag of ze wel in staat zijn om te verkopen. Daar gaat het immers uiteindelijk om.

Beter beeld

En daar moet Larenstein zich rekenenschap van geven. Andere oplossingsrichtingen voor aansluiting zitten volgens Van Asselt in differentiatie van programma’s voor de verschillende soorten van instroom en in de opzet van doorstroomroutes.

De ‘sluis’ is een voorbeeld van zo’n route, opgesteld door drie roc’s met Saxion. Mbo’ers kunnen als ze hbo-ambitie hebben, behalve op het normale a-niveau vanaf het eerste jaar ook opdrachten op b-niveau doen en eventueel aanvullende instructie krijgen. De werkplaats begint in september bij een hbo chemotechnologie in Enschede. Er is een gesimuleerd bedrijf opgezet, een door kenniscentrum Vapro erkend opleidingsbedrijf, en mbo’ers kunnen daar beroepspraktijkvorming doen.

Verder kun je gezamenlijk studieprojecten uitvoeren of hbo-modulen in het mbo aanbieden. Dat alles opdat mbo’ers een beter beeld krijgen van wat het hbo eigenlijk is en hoe daar gestudeerd wordt. In Zeeland werd daarbij wel geconstateerd dat de instroom van mbo’ers terugloopt, maar dat de mensen die komen het

beter doen. Ze weten wat ze kunnen verwachten.

Hbo-module

Hoe ex-mbo’ers bij Larenstein dat hebben ervaren, blijkt uit verhalen van vier studenten: Remco, Saskia, Ilse en Joost. “Het niveau is een stuk hoger”, vindt Saskia. “Je moet eigenlijk direct aan de bak, maar het duurt een paar weken voor je dat in de gaten hebt,” zegt Remco.

Computervaardigheden pakken ze dan snel op – Ilse: “Ik heb hier in een half jaar meer geleerd dan in vier jaar op het mbo.” – en in projecten merken ze dat ze gemakkelijker de koppeling naar de praktijk kunnen leggen dan havisten en vwo’ers, maar “op de mas ging het allemaal vanzelf.” “Bovendien,” zegt Ilse, “werd daar alles voorgedraaid. Hier moet je het zelf uitzoeken.”

“Je weet eigenlijk helemaal niet wat je kunt verwachten als je naar het hbo gaat”, concludeert Saskia. Het lijkt haar goed dat een vierdejaars op de mas al een paar maanden naar het hbo komt.

In de pilot van Veehouderij, te starten in september, volgen straks ook inderdaad vierdejaars aoc-leerlingen een paar dagen in de week een hbo-module. Hoe andere doorlopende leerlijnen er uit zouden kunnen zien; daar is nog wat overleg voor nodig. ☞

Ton van den Born